

11.05.2011

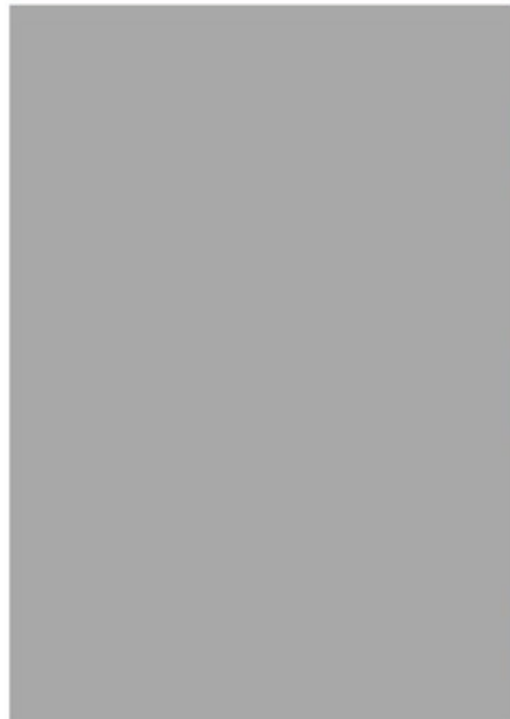
Σύμβαση
Κωνσταντινούπολης

Βασικά Σημεία

Βία

Κατά των
Γυναϊκών

 κεν ελλάδος

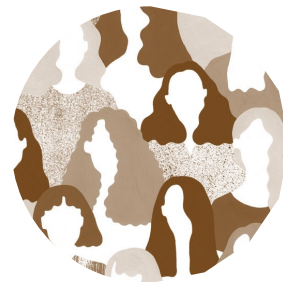
Γενικά

Τον Μάιο του 2011 (11.5.2011) τα Κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης και άλλα κράτη υπέγραψαν μια σύμβαση για να αντιμετωπίσουν τη βία που διαπερνά τις κοινωνίες μας. Η Σύμβαση αυτή, γνωστή ως η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, υπογράφηκε και από τη χώρα μας, ήδη την ίδια μέρα, αλλά η επικύρωσή της εκκρεμεί ακόμα.

Μέχρι σήμερα η Σύμβαση έχει υπογραφεί από 44 κράτη και την Ευρωπαϊκή Ένωση (13/6/2017) και έχει κυρωθεί, πλέον, από 24 κράτη. Τη χρονιά που διανύουμε (2017) την επικύρωσαν η Γεωργία και η Νορβηγία.

Γιατί είναι σημαντική η κύρωση της Σύμβασης;

Οποιαδήποτε γυναίκα μπορεί να πέσει θύμα βίας, ανεξάρτητα από την τάξη, το μορφωτικό επίπεδο, την οικογενειακή ή επαγγελματική της κατάσταση, την καταγωγή της, την ιδεολογία της, τη γλώσσα, τη θρησκεία, την ιδιότητα που έχει...

Τα σημαντικότερα σημεία της Σύμβασης

Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης

Η Σύμβαση επιφέρει σημαντική θετική κοινωνική αλλαγή, καθώς για πρώτη φορά τα κράτη συνεργάζονται και δεσμεύονται για να προασπίσουν το δικαίωμα των πολιτών και ιδιαίτερα των γυναικών, να ζήσουν χωρίς βία στον ιδιωτικό και δημόσιο βίο.

Αναγνωρίζει τη **δομική φύση της βίας κατά των γυναικών ως βίας βασιζόμενης στο φύλο** και αναδεικνύει ότι η έμφυλη βία στηρίζεται σε στερεότυπα, διακρίσεις και ανισότητες και οδηγεί στο να βρίσκονται οι γυναίκες **σε υποδεέστερη θέση** σε σύγκριση με τους άνδρες. Καταδικάζει κάθε μορφή βίας κατά των γυναικών και αναγνωρίζει στην πράξη (**de facto**) και κατά τον νόμο (**de jure**) την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών.

Καλεί τα κράτη να εφαρμόσουν στην πράξη πολιτικές προώθησης της ισότιμης συμμετοχής των γυναικών στην εκπαίδευση, εργασία και δημόσια ζωή, ώστε να εκλείψουν οι συνθήκες που καθιστούν τις γυναίκες και τα κορίτσια ευάλωτες την βία.

Οι μορφές βίας

Οι μορφές βίας είναι ποικίλες, όπως η **ενδοοικογενειακή βία/βία μεταξύ συντρόφων**, η **σεξουαλική παρενόχληση**, ο **βιασμός**, ο **εξαναγκασμός σε σύναψη γάμου**, τα **εγκλήματα «τιμής»**, καθώς και οι **απάνθρωπες «εθιμικές» πρακτικές** (π.χ. κλειτοριδεκτομή).

Όλες αυτές οι μορφές συνιστούν **σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών και των νεαρών κοριτσιών**.

Οι έννοιες

Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης ορίζει τη **«βία κατά των γυναικών»** ως **«παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και διάκριση κάθε μορφής που βασίζεται στο φύλο»**. Μπορεί να ασκηθεί με οποιονδήποτε τρόπο στον δημόσιο ή τον ιδιωτικό βίο.

Το **«φύλο»** ορίζεται ως **«οι κοινωνικά δομημένοι ρόλοι, συμπεριφορές, δραστηριότητες και ιδιότητες που μια δεδομένη κοινωνία αποδίδει στις γυναίκες και τους άνδρες»**.

Η εφαρμογή

Μετά την υπογραφή της, η Σύμβαση πρέπει να επικυρωθεί από το εθνικό Κοινοβούλιο κάθε κράτους και να ψηφιστούν τα αναγκαία **νομοθετικά μέτρα**, ούτως ώστε να αποτελέσει τμήμα του **εθνικού Δικαίου**. Εξασφαλίζει πως το Κράτος θα λάβει τα αναγκαία μέτρα πρόληψης, θα εργαστεί για την **ενδυνάμωση των γυναικών** και την προώθηση της ισότητας

των φύλων και θα διασφαλίσει **μέτρα προστασίας των θυμάτων** άνευ οποιασδήποτε διάκρισης. Οι αρχές θα συντονίζουν, υλοποιούν, παρακολουθούν και αξιολογούν τις πολιτικές και τα μέτρα πρόληψης και καταπολέμησης όλων των μορφών βίας. Θα επιβλέπουν τη συλλογή στοιχείων για την έγκυρη πληροφόρηση των πολιτών και θα επιδιώκουν τη διεθνή συνεργασία.

Αναγνωρίζεται η **συνεισφορά των γυναικείων οργανώσεων και ΜΚΟ** και οι αρχές δεσμεύονται να αναδείξουν, στηρίξουν και χρηματοδοτήσουν τις υπηρεσίες τους, να αξιοποιήσουν την τεχνογνωσία τους στην ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης και καταπολέμησης της βίας και να συνεργαστούν στο σχηματισμό οργανισμών. Ακόμη, οι οργανώσεις καλούνται να αναλάβουν ένα εξέχοντα ρόλο στην παρακολούθηση της εφαρμογής της Σύμβασης.

Ο βασικός σκοπός της Σύμβασης είναι η προστασία των γυναικών και παιδιών θυμάτων και η πρόληψη, ώστε να εξαλειφθούν τα φαινόμενα βίας.

Ευαισθητοποίηση και Πληροφόρηση

Η Σύμβαση τονίζει πως τα έμφυλα στερεότυπα και οι διακρίσεις πυροδοτούν την βία κατά των γυναικών και γι' αυτό επικεντρώνεται στην **υλοποίηση δράσεων ευαισθητοποίησης (προγράμματα, καμπάνιες, προβολή στα ΜΜΕ, κ.ά.)**. Επίσης, με δράσεις στα σχολεία και άτυπα εκπαιδευτικά προγράμματα επιδιώκει την ανάπτυξη δεξιοτήτων προστασίας απέναντι στη βία σε παιδιά, γονείς και εκπαιδευτικούς.

Τονίζεται η ανάγκη εκπαίδευσης των **επαγγελματιών** που ασχολούνται με τα θύματα και τους δράστες. Υπογραμμίζεται πως η πληροφόρηση σε **εν δυνάμει θύματα, γυναίκες και παιδιά**, θα γίνεται σε **γλώσσα απλή και κατανοητή**.

Προστασία των θυμάτων βίας

Επιδιώκεται η συνεργασία όλων των αρμόδιων **φορέων**, συμπεριλαμβανομένων του **δικαστικού σώματος, της Αστυνομίας, των τοπικών και περιφερειακών αρχών, καθώς και των ΜΚΟ** για την παροχή προστασίας και στήριξης σε θύματα και μάρτυρες βίας.

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΦΟΒΟ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΠΟ
ΤΗ ΒΙΑ

Μέτρα προστασίας και υποστήριξης

- * Υπηρεσίες νομικής, ιατρικής, ψυχολογικής και κοινωνικής στήριξης
- * Καταφύγια, στέγαση και οικονομική βοήθεια
- * Εκπαίδευση, κατάρτιση και συμβουλευτική για ένταξη στην αγορά εργασίας
- * Τηλεφωνικές γραμμές SOS, μονάδες συμβουλευτικής στήριξης, κ.λπ.

Οι καινοτομίες της Σύμβασης

- Δίνεται ιδιαίτερο βάρος στην **στήριξη των παιδιών θυμάτων και μαρτύρων βίας** και για τη γονική επιμέλεια (επαφές/επισκέψεις) θα λαμβάνονται υπόψη τα πιθανά κρούσματα βίας στην οικογένεια.
- Δίνεται η δυνατότητα να αναφερθούν στις αρχές **βάσιμες υποψίες τέλεσης πράξεων βίας** σε βάρος **γυναικών και παιδιών**, προκειμένου αυτές να **προληφθούν**.
- Η **άσκηση μη ορατής βίας** σε γυναίκες και παιδιά και η **αναφορά στον φόβο** που αισθάνονται τα εν δυνάμει θύματα: Για πρώτη φορά σε επίσημο νομικό κείμενο γίνεται αναφορά στο συναίσθημα των προσώπων που απειλούνται. Οι γυναίκες μπορούν να καταθέσουν πως απειλούνται, ακόμα και αν δεν μπορούν εύκολα να το αποδείξουν (π.χ. αναφέρεται ο όρος «stalking», δηλαδή «η μη εμφανής παρακολούθηση ή παρενόχληση με επαναλαμβανόμενη απειλητική συμπεριφορά κατά προσώπου, προκαλώντας του φόβο για την ακεραιότητά του ή την ασφάλειά του»).
- **Άμεση δίωξη των ενόχων και προστασία των θυμάτων:** Κάθε έγκλημα ή πράξη βίας κατά των γυναικών και των παιδιών θα διώκεται, χωρίς να εισακούγεται η όποια δικαιολογία για την τέλεσή τους. Τα εγκλήματα αυτά θα διώκονται αυτεπάγγελτα και θα στηρίζονται άμεσα από εξειδικευμένες υπηρεσίες τα θύματα και οι μάρτυρες βίας.
- Το κράτος θα ενεργεί για την **εξάλειψη προκαταλήψεων, εθίμων, παραδόσεων και πρακτικών που βασίζονται στην ιδέα της κατωτερότητας των γυναικών και στους στερεότυπους ρόλους των δύο φύλων**. Πρέπει να απαγορευτεί νομικά κάθε πράξη βίας ή ενθάρρυνση σε πράξη βίας, όπως τα εγκλήματα «τιμής», η παρενόχληση, οι βιασμοί, η κλειτοριδεκτομή. Καμιά γυναίκα δεν πρέπει να εξαναγκάζεται να κάνει στείρωση ή έκτρωση. Επίσης, οι γάμοι που έχουν γίνει υπό καθεστώς βίας θα είναι δυνατόν να ακυρωθούν.
- **Προστασία των γυναικών προσφύγων:** Οι γυναίκες θύματα ενδοικογενειακής βίας ή trafficking θα έχουν τη δυνατότητα να ζητούν **πολιτικό άσυλο λόγω έμφυλης βίας** και δεν θα **επαναπατρίζονται/επαναπροωθούνται** στη χώρα τους, όταν υπάρχουν πιθανότητες να υποστούν εκεί βία ή και να θανατωθούν.

Διεθνής συνεργασία

Μια **Ομάδα Εμπειρογνομώνων** (GREVIO) θα είναι επιφορτισμένη με το συντονισμό και την παρακολούθηση της εφαρμογής της Σύμβασης και θα αποτελείται από 10-15 μέλη τουλάχιστον. Για τη σύστασή της θα λαμβάνεται υπόψη το φύλο, η ισορροπία αντιπροσώπευσης ανάμεσα στα κράτη, και κυρίως η **επιστημονική τεχνογνωσία των υποψηφίων**. Θα επιλέγονται ειδικευμένοι επιστήμονες στους τομείς της έμφυλης βίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ισότητας των φύλων, κ.λπ.

Κάθε κράτος θα μπορεί να συμμετέχει στην Ομάδα Εμπειρογνομώνων με ένα μέλος και η διαδικασία εκλογής των μελών της GREVIO θα καθορίζεται από την Επιτροπή των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Επίσης, σχηματίζεται **Επιτροπή των Μερών**, που θα αποτελείται από εκπροσώπους των κρατών που επικύρωσαν την Σύμβαση. Η Επιτροπή εκλέγει τα μέλη της Ομάδας Εμπειρογνομώνων, συγκεντρώνει αναφορές για την εφαρμογή της Σύμβασης στα κράτη και διαμορφώνει τις κατάλληλες συνθήκες για την προώθηση της διακρατικής συνεργασίας.